

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Жыйыныу

Уллу магъаналы борч – регионлада орта профессионал эм бийик билим беруу системаны кючлендириу

Кремльде Владимир Путинни башчылыгында Кырал советни эм РФ-ни Президентинде Илму бла билим беруу советни кенгертилген жыйылыулары болганды. Аны ишине Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков да къатышханды. РФ-ни Президентини май Указы белгилеген борчланы эсге алып экономикага, социал бёлномлеге кадрланы хазырлау, андан сора да, къыралны илму-техника айныуун жашауда бардырыуда регионланы магъаналыкларынын ёсдюроу соруула сюзюлгендиле.

Кенгешни чегинде орта профессионал эм бийик билим беруу системаны экономика, къырал эм жамауат сакълагъан излемлеге келишгендерине, окъутуу, илму организацияланы, битеу власть органланы эм иш беруучолени байламлыкларына себеплик этген жангы онгланы къураугъа эм синдириуе эс бёлюнгенди. Ол къыралны интеллектуал къолайлыгын сакъларга эм айнытырга болушлукъ этген амалды.

Жыйылгъанлагъа айланyp B.B. Путин Правительствоу, регионланы, муниципалитетлени, граждан жамауат эм

бизнес бла бирлешип, россей регионлада бийик школаны кючлендирирча жангы, къошакъ амалла жарашдырырга, ол ызда тынгылы ишлерге тийишлиликлерин белгилегенди. Кырал башчы билим беруу къолайлык асламысы Москвада бла Санкт-Петербургда жыйылгъанын уллу проблемага санагъанды, бу эки шахарда эки жоуден артык бийик билим берген махкеме барды.

Аны бла бирге, деп къошханды Президент регионлада бийик билим берген махкемелени бирлери студентлени хазырлау, преподавательлени даражалыклары эм жалчытылынуулары бла ара шахардагъылагъа конкурентлик эталмайдыла. Лабораторияла эм социал объектле не жаны бла да эскилендиле. Регионла уа бек къыйыматлы затланы тас этдиле – фахмуланы, кадрланы, жаш адамланы.

«Жашуа бек тюрленгенди. Жаш адамла кеслерини жерлерин табарча жашауда бла окъууда бусагъатха келишген, хайырлы, юлгюлю болумланы къурау, жетишимле чыгъарча онгла жарашдыруу изленеди. Биз барыбыз да ол борчланы тындырырга тий-

ишлибиз», - деп чертгенди B.B. Путин.

Къырал башчы 2021 жылдан башлап жыл сайын бюджет жерлени кёбейтирге, аланы шёндюгюлю, жаш, жетишимле болдураллык кадрла жетишмеген регион вузлагъа бериге кереклисин айтханды. Россейни Правительствоосуна профиль эм бирси миллет проектлени регионлада бийик билим беруу системаны жангыртуу жаны бла битеулю амалланы жашаугъа кийириуге бойсундуругъа буйрукъ берилгенди. Ол санда инфраструктураны, шахарланы, тийрелени таландыруу, жангы производстволаны бла инвестиция проектлени ишлетип башлау жумушланы да: «Жер-жерледе жашауу табынлай тюзетмесе, биз регион бийик школаны тюрлендириллик тыйюлбюз», - деп белгилегенди президент.

Къабарты-Малкъарда бийик эм орта профессионал билим беруу жаны бла къырал политика жашауда тогуз колледжни бла эки алчы вузну иши бла бардырылады.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Кабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коковну Россей илмуну кюню бла АЛГЫШЛАУ

Къабарты-Малкъар Республиканы хурметли илму жамауаты!

Битеу жюрегимден сизни Россей илмуну кюню бла алгышлайма. Бу кюнде биз фундаментал эм прикладной тинтиулени магъаналы ызларын айнытханланы, къыралны илму эм технология къолайлыгын ёсдюргенлени сыйлайбыз. Сизни тауусулмагъан кючюгюзню, жангычы оюмларыгъызны эм чыгъармачылык тирлигигизни хайырындан илму алга барыуу белгисиди, Къабарты-Малкъарны, Россейни ай-

ныуунда магъаналы жерни алады. Биююнлюкде сизни алгыгъызда экономиканы игилендириуно, адамланы къолайлыкларынын ёсдюроуно жалчыхтан жумушланы тамамлау борчла салыныпдыла. Республиканы алимлери эм тинтиучюлери ёз Къабарты-Малкъарны бла Ата журтубузну игилигине деп хорламлагъа эм россей илмуну жетишимлерине юлюшлерин къошарыкларына ийнанама.

Сизге саудук-эсенлик, чыгъармачылык илхам эм жангы башламчылыкка тежейме.

Бу кюннге аталгъан материал 4-чю бетде басмаланады.

Парламент

Электрон тютюнлени сабийлеге сатыугъа чек салынырыкъды

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезиулю жыйылыууну повесткасы кенг болганды. Аны спикер Татьяна Егорова бардыргъанды.

Депутатла КъМР-ни Административ бузукълукъланы кодексине тюзетиулени сюзгендиле. Жамауат къоркъуусулукъ эм коррупцияга къажуу комитетни башчысы Михаил Кривко ангылатханыча, кодексге жангы жорукъ къошулады. Алай бла

элледе, шахарлада жашиллендирилген тийрелеге, сабий эм спорт майданлагъа машиналары салгъанланы административ жууапха тартыу жаны бла излем кийириледи.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу – 2020

Окъуучуларыбызны санына къошулады

ХУРМЕТЛИ ЖАМАУАТ!

Жазылыу кампания бошалса да, газетибизни тиражы аз-аздан ёсюп туруучуду. Алай келген айны ал кюню уа бизни бютонда къууандыргъанды. Не ючюн десегиз, биринчи февральдан «Заманны» окъуучуларыны санына 130 адам къошулгъанды. Алагъа ыразылыгъыбызны билдирибиз.

Сагъынылгъан шарт игиди, ол кёллендиреди. Бу ши мындан ары да алай барлыгъына ышанабыз. Аны ючюн, алыкъа жетишалмай тура эсегиз, 25 февральга деру ана тилибизде чыккъан газетге жазыласыгъыз, аны 3 мартдан алып, окъуп башларыкъсыз.

Жазылыууну төрт айгъа багъасы – 464 сом 20 капек.

Электрон тютюнлени сабийлеге сатыуга чек салынырыкъды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Парламентарийле «КъМР-де никотинни электрон амал бла ичгенде хайырланылган эмда тютюнсюз, алай никотини болган затланы розница сатыу-алыуга, хайырланууга, жайыуга чек салыну юсюнден» республикалы законду да сюзгенди. Аны Парламентге республиканы прокуратурасы бергенди.

Документ акъылбалыкъ болмагъанлары саулукулары

рын сакълар, алагъа электрон тютюнлени, тютюнсюз, алай никотини болган затланы сатыну тохтатыр мурат бла жарашдырылгъанды.

Жыйылууда федерал законланы проектлери, РФ-ни субъектлеринде законла чыгъаруучу органланы башламчылыклары да сюзюгенди. Алада Бюджет, Урунуу кодексге, гитче эм орталыкъ бизнес бла байламлы законлагъа, борчу халда медицина страхование, къырал

граждан къуллукъ этиу жаны бла излемге тюзетиулени юсеринден айтылады.

Президиумну жыйылууу андан ары Элбрус районда бардырылгъанды. Анда «правительствоу сагъатны» чеклеринде КъМР-де таулыжа туризми айнытууу онгллары сюзюллуклери белгилениди.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ЭКОНОМИКА

Къыралланы араларында кёпюрле сала

КъМР-де Экспортха себеплик этиу араны (ЦПЭ) баш борчларындан бири республиканы предпринимательлери Россейде эм тыш къыралада баргъан халкъла аралы кёрмючлеге къатышырча онг тапдырыгъа, аны бла бирге бизнес байламлыкъланы айнытыргъады. Былтыр бу жаны бла не этилгенни юсюнден биз аны таматасы Залим Кайсинов бла тобешип ушакъ этгенбиз.

- Залим Анатолевич, араны ишини юсюнден толуракъ билдирсегииз эди.

- Биз предпринимательлеге консультацияла беребиз, билимлерин ёсдюрюрге онгла къурайбыз. Андан сора да, «Гитче эм орта предпринимательлеге бла кеслери бир торлю иш башларгъа сойгенлеге болушлукъ тапдыруу» деген къырал проектни чеклеринде бизнесменлеге федерал эм республикалы субсидияладан ахча бла болушабыз.

- Кёрмючлеге къатышыр-гъа къоранчланы да сизми этесиз?

- Экспонатларыбыз орналган жерлеге, оборудованигъа, регистрация этиуге, тилманчча эмда талай башха затха ара кеси тейлейди. Предпринимательге уа транспортха эмда жашагъанларына бла ашагъанларына къоранчла этиу къалады.

- Былтыр артыкъда магъаналы ишини юсюнден айтсагъыз эди.

- Озгъан жылда биз онеки уллу ишге къатышханбыз. Аладан тогузусу - «Russia Halal Expo», «SIAL China», «Caspian Agro/World Food», «Iran Agro», «WorldFood Moscow», «World Food/Agro Qazaqstan», «SIAL

Монголия, Киргизия, Къытай, Таджикистан, Армения, Италия къырала бла 1,66 миллион долларгъа онтерт контракт болдургъандыла.

- Быйыл а предпринимательлеге не хазырлагъансыз?

Кёп болмай Германияда

Middle East», «Золотая осень», «Armenia EXPO 2019» - тыш къыралада ётгенди. Ол санда бизнес жаны бла байламлыкъла къуарача Тюркде, Азербайджанда бла Узбекистанда да болгъанбыз, жети компания бла келишим этгенбиз.

Саулай айтсакъ, бизни себеплигибиз бла гитче эм орта бизнес бла кюрешген субъектледен онекиси чакълы бири Азербайджан, Германия, Белоруссия, Узбекистан,

«IGW Berlin 2020 - «Жашилыйыкъ» деген халкъла аралы сатыу-алыу кёрмюч ётгенди. Жуукъ заманда уа КъМР-ни Экономиканы айнытуу министрствосуну себеплиги бла республиканы предпринимательлери Бирлешген Арап Эмиратлада «GulFood 2020» эм Москвада «Продэкспо-2020» деген даражалы кёрмючлеге къатышырыкъдыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Документле

Бахсан шахар округну бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салынуу (карантин тохташдырынуу) юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

Бахсан шахар округну тийресинде къутурган ауруудан ауругъан мал ачыкъланнганы бла байламлы Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1993 жылда 14 майда чыгъарылган 4979-1-чи номерли Законуну 17-чи статьясына тийшилликде эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Ветеринария управленийясыны башчысыны - Къабарты-Малкъар Республиканы баш къырал ветеринар инспекторуну 2020 жылны 5 февралында чыгъарылган 38/02-06-139-чу номерли оюуна таянып, къутурган ауруу терк окуна тунчукъдуру муратда:

1. Бахсан шахар округну Канкошев, Казанок, Тлигуров эмда Махов атлы орамлары бла чекленнген тийресинде

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2020 жылны 6 февраль, №15-РГ

бир-бир ишлеге 60 кюнне дери чек салыгъа (карантин тохташдырыгъа).

2. Карантинни кезиуюнде малланы, итлени бла киштиклени бу буйрукъну 1-чи пунктунда белгиленнген тийрелден тышына чыгъарыгъа, аланы ол жерледе сатаргъа да эркин этилмейди.

3. Къабарты-Малкъар Республиканы Ветеринария управленийясы Бахсан шахар округну жер-жерли администрациясы бла бирге къутурган аурууну тунчукъдуруу жаны бла мадарла жарашдырыгъа эмда аланы толтуругъа керекди.

4. Бу буйрукъ къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Конкурс

Хунерлилени баямлар умут бла

Белгилисича, Россейни алимери кеслерини профессионал байрамларын 8 февральда белгиледи. Ол 1999 жылда РФ-ни Президентини буйругууу бла байламлыды.

Быйыл къырала Илмуну кюне кенг халда озарыкъды. Сагъынлган айны уа бу байрамны бардырыр ючю бошдан сайламагъандыла. 1724 жылда Пётр Биринчини указы бла Россейде профильли илму махкеме ачылган эди - Петербургдагы «Илмула эмда художеству академия» (8 февральда). Аны тарых аты Совет Союз чачылгандан сора 1991 жылда жангъандан къайтарылганды.

Бу кюнне жоралап, Къабарты-Малкъар къырал университет да «Илмуну ыйыгъын» бардырыкъды. Ол февральны онбиринчисинден башланып онтертюнчюсюне дери юч кюнню ичинде озарыкъды. Аны чеклеринде уа илму-чыгъармачылык ишлени конкурсун «Илму мени жашаумда» деген ат бла вузну библиотекасы къурайды.

Эришу бир ненча белюмге юлешиниркиди. Биринчи номинацияда - «КъМКЪУ-да илму

эмда жашау» - фотоаппарат бла алынган, ишленнген суратла эмда университетни илму жашауун ачыкълагъан ишле болукъдула. Экинчиси «Илмуну адамы» деген ат бла бардырылгъанды. Анда уа документли суратла сюзюллукъдоле. «Алим болургъа сюеме» деген белюмге къатышыр ючю а окуучуланы бла студентлени илму бла кюреширге келгендирген жалаңда фотоаппарат бла алынган суратла болургъа керекди.

Андан сорада, конкурсну «Сунмай тургъанлай» деген номинациясы келлеге сейир кёрюнюрюкдо. Мында уа жаш телюню илму эмда чыгъармачылык жаны бла хунерлерин айнытырча себеплик этген фотоаппарат бла алынган суратла сайлаудан ётерикди.

Ишлени «фотоконкурс» белги бла lib@kbsu.ru электрон почтагъа жиберирге неда КъМКЪУ-ну экинчи къатысында орналган Информациалы арагъа (215 кабинет) элтирге болукъду. Эсгерте кетейик, конкурсха ким сюйсе да къатышырча эркинди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

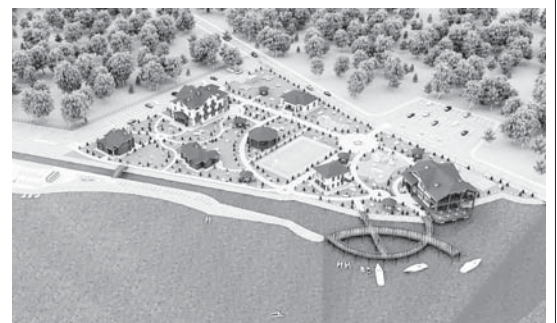
Къурулуш

Солугъанла заманларын сейирлик ётдюрюрча

«Шимал-Кавказ федерал округну 2025 жылгъа дери айнытуу» къырал программасыны чеклеринде Огъары Чирик кёлледе туркомплексни къурулушу былтыр кюз артындан бери

къыстау барады. Ол къыралны эм энчи инвестицияланы къошумчулуклары бла ишленеди. Планнга кёре, анда он объект болукъду: юч къатлы къонакъ юй, ресторан, туристлени

ышыгы, сабийле ойнаучу эм спорт майданла, чабакчыны межамы, сауна, хамам, къайыкъла тургъан жер эмда пляж. Солугъанла заманларын зауукълу ётдюрюр ючю а атлада жортуу, джип-тур,

квадроциклде айлануу, къайыкъда жюзюу эм башха затла къуарлгъандыла.

Бар ишлени да быйыл июльда бошаргъа мурат этиледи. Анга саулай 240 миллион сом къоратыллыкъ-

ды. Къурулушну таматасы Бёзюланы Махмут билдиренича, «Элит-Строй» подряд организация ишин тынгылы тындырады эмда графикден кеч къалмазча тири къармашады.

А ф а ш о к ы а л а н ы Ибрагим, белгили поэтизи Будайланы Азрет, Гуртуланы Солтанбек, Мусукаланы Алий, Османланы Дадаш, Чеченланы Билял, Бепайланы Фатимат бла Фаризат, Жаболаны Асхат, Шауаланы Ахмат газетде уруш аллы жыллада ишленгендиге. Ту-

Жигитлиги ючюн Кызыл Байракны орденни бла сауғаланган Дадашны юсюнден а газетибизде жазыла турганды. Билял а 1941 жылны кышында генерал Доваторну атлы аскер дивизиясына кыуумунда Москва ючюн сермешледе ёлгенди. Бу жашла барысы да

кёрюзгенди, иги кесек орден эм майдал бла да сауғаланганды.

Газетибизни баш редакторуну орунбасарыны кыуулугунда кеп жылланы ишленгенди. Жарык келлю, оюнчу адам. Бир заманда кесин кётюрмегенди. Фахмулу, сынаулу журналист бу усталыкыга

болганы ючюн. Жаш журналистлени, ол санда мени да, юйретиуде аны кыйыны уллуду.

Кучукланы Магомет да газетде иги кесек заманыны ишленгенди. Мен да, редакцияга келгенimde, биринчи ма ол башчылык этген письмола бёлюмге тышгенме. Бир да бол-

тына кётюрюп, аз жолну кыдырмаганды. Берлинге дери да жетгенди. Кишилиги эмда жигитлиги ючюн Кызыл Жулдузну орденни, «За отвагу» эм башха майдалла бла да белгиленгенди.

Кыудайланы Хасанны конфетлерин да кеп кере ашаганма. Га-

ланы Хасанны аты жазылган керохну уа анга кыоркыулу буйрукну толтурганы ючюн аскер башчы кеси бергенди.

Ёзденланы Абдулла а жууаплы секретарыны экинчиси болуп ишленгенди. Халаллыгы айтып айтмазча уллу болган адам. Ол газетни, биргесине ишленген нёгерлерин да бек суйгенди. Пенсияга чыккындан сора да, хар бирибизге сёлешип, байрам бла алгышлап турганды.

Кеси да фахмулу адам болганды: хапарла, повестьле, назмула жазганды, башхаланыкын да кётюргенди, жыла кыурашдырганды. Жангы чыгармасы бла уа телефон бла сёлешип шагыйрей кыймаганды.

Аны уруш кьадары да кюйсюз болганды. Пленинге ненча кере тыюп, ненча кере

Уллу Хорламны

75-жылпыгына

Уллу Ата журт урушну фронтларында республиканы журналистлери да гитлерчи аскерле бла жигитлеча сермешгендиге. Аланы араларында ана тилибизде чыккыган газетде ишлеп, халккыбызга тыюниетли кыулук этгенге да бар эдиле. Аланы Уллу Хорламны 75-жылпыгыны аллында сагыныуну дурус кёреме.

Ата журтха жау чапханда, кьаламны сауутха алышындырып

Гиттыулары Максим.

Гуртуланы Солтанбек.

Османланы Дадаш.

Мусукаланы Алий.

угъан жерни эркинлиги ючюн кьанларын-жанларын аямай сермешгендиге. Азретни фашистле илишанга салгъанлары, Солтанбекни немислиле бла сермешде жоюлганы, Алийни Днепрни жағаларында болган кьазауатладан биринде жан бергени белгиледи.

Аланы бир-бирлерини кьадарлары белгили туюлдо. Азретни фашистле илишанга салгъанлары, Солтанбекни немислиле бла сермешде жоюлганы, Алийни Днепрни жағаларында болган кьазауатладан биринде жан бергени белгиледи.

офицерле эдиле.

Малкьар халкк кётюрюпчюлюктен кьайтхандан сора «Коммунизмге жол» (бусагьатда - «Заман») газетни редакциясына Черкесланы Сарбий башчылык этгенди. Полкну комсоргу, гвардияны тамата лейтенанты, ол 115-чи атлы аскер дивизияны кыуумунда Ростовну тийрелеринде сермешлеге кьатышханды. Жангы кеси эки фашист танкны кюйдюргенди, она бла немисли аскерчилени кыуураганды. Кызыл Жулдузну, Ата журт урушну экинчи даражалы орденлери, «За отвагу», «За оборону Сталинграда» майдалла бла сауғаланганды.

Бёзюланы Ахмат, газетни баш редактору болуп ишлей, тилибизни айнытууга уллу кыйын салганды. Ол филология илмуланы кандидаты, малкьар тилни грамматикасын кыуурагъанладан бири болганды.

1942 жылны 19 ноябринде гитлерчиле бегинген жерге Ахматны батареясы мингле бла топла атханды. Андан сора башланган эди Паулосну аскерин кыуураууга алыу. Миномет батареяны командири, гвардияны капитаны Бёзюланы Юсюпню жашы Ахматны аты Сталинградны кыуурауулагъанлары намысларына Мамаев обада ишленген Мемориалны эсгертме кьангаларына жазылыпды. Урушда этген кишилиги ючюн Кызыл Жулдузну, Ата журт урушну биринчи даражалы орденлери, «За боевые заслуги» эм башха майдалла бла да белгиленгенди.

Малкьондуланы Хамит фронтдан капитаны бла кьайтханды. Ол кеп сермешлеге кьатышып, ётюрлюгюн

Черкесланы Сарбий.

Бёзюланы Ахмат.

Малкьондуланы Хамит.

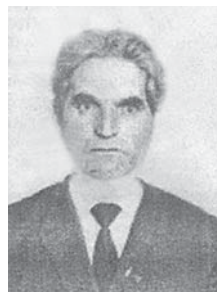
Мирзоланы Алий.

Кучукланы Магомет.

Кыудайланы Хасан.

Ностуланы Магомет.

Ёзденланы Абдуллах.

кёплени да юйретгенди.

Мирзоланы Алий аскерге 1942 жылда июльда чакырылганды. Краснодарда аскер училищени бошап, алгъа миномёт взводха, артда миномёт ротага командирлик этгенди. Запад Украинада, Румынияда, Чехословакияда, Венгрияда барган демелешлеге кьатышханды. Кызыл Жулдузну, Ата журт урушну биринчи даражалы орденлери, «За боевые заслуги», «За взятие Будапешта» эм башха майдалла бла сауғаланганды.

Алий Муратович газетни баш редакторуну орунбасарыны кыуулугунда пенсияга чыккыгынчы уруннганды. Коллективде аны дебери уллу жюрюгенди. Мен кесим да анга энчи хурмет бергенме, ол огуурлу, ачык адам

магъанча жумушакъ, огуурлу, жарык адам болганды. Низамлыгына, тизгинлигине да сукъланырча.

Урушда да Кучук улу ётюр офицерге саналганды. Тау артына аурга кюрешген немисли-фашист аскерледен Клухор аушну кыуурауулаганды. Кызыл Жулдузну, Ата журт урушну экинчи даражалы орденлери эм кеп майдалла бла сауғаланганды.

Ностуланы Магомет бла да бир ауукъ заманыны ишлерге тышгенди манга. Бек таза жюрекли болганды, тыюлок ючюн жанын берирге да хазыр. Аны бла ушакъ этерге бек суйгенме. Билими терең болган адам эди. Ол билмеген зат болмаз деп алай келгенди кёлюме.

Урушда телефон жипни ауур чулгамын сыр-

зетни энчи корреспонденти болганы себепли эллеге, мал фермалага, жайлыклага, сабанчы бригадалага терк-терк барганды. Кьайтса уа, редакцияда ишленген кыызлага конфетле алмай келмегенди. Кыурлай кьайтса уа, хуржундан ахча чыгарып берир эди.

Ол кесини очерклеринде, хапарларында кёплени эзде кьалырча этгенди. Назмула да жазганды. Уллу Ата журт урушда Хорламны кюнюне уа Австрияда тыубегенди.

Анда этген жигитлиги ючюн Кызыл Жулдузну, Уллу Ата журт урушну экинчи даражалы орденлерине, «За оборону советского Заполярья», «За победу над Германией» эм башха майдаллага тийишли кёрюлгенди. Кыудай-

кьачханды. Ахыр кере кыуулул, совет аскерге кыуулама дегенде уа, кесибиликке тутуп, «айыруучу» лагерьге жибергендиге.

Анда уа, ишине кьарап, тинтип, эркин этедиле. «Эштада, Польшада жесирден кьачхандан сора полякларыны Сопротивленияларында кьатышып турганымы да эсге алган болур эдиле», - деген эди Абдуллахны юсюнден материал жазар мурат бла аны бла ушакъ этгенimde.

Аладан сора да, газетде ишленгенден Гиттыулары Максим, Залиханланы Магомет, Тёпелланы Назир, Уллу Ата журт урушха кьатышып, биз быйыл 75-жылпыгын белгилерик Хорламга уллу кыйын салгандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

-Жанна, кыйсы бирибизни да жашауга кез кыарамыбыз, баям, юйорден башланады. Не дерге боллукса аны юсонден?

-Ол кертиди. Сабий таматаладан нени кёрсе, анга юйренеди. Мен Хасанияда ёсгенме, юч сабий болганбыз. Бююнлюкте кыарындашларым да бирер жерде бет жарыкты урунадыла. Атабыз Созайланы Инал, ыннабыз

лени жарашдырыу жаны бла проект башланады. Ол жумуш химия илмуланы доктору Абдуллах Микитаевни (республикада полимер школну кыураганды) кыйыны бла болганды.

Ийнаныргга кыйын эсе да, Россейде бу синтез бла биринчле болуп биз кюрешип тебегенбиз. Ол тема манга сейр кюрюнюп, химия илмуланы доктору Светлана

гъан затла ала жашауда, огъесе илмудамы дейик, неге керекдиле, недеди кый-матлары?

-Биреу этген иш бирсилеге алай кёрюне болур. Алай эсе да, сёз ючюн, жашауда кесинги юйде проблемаларындан ычхыналмагъанча сёзсөнг да, бери келсенг, мыйынг башха тюрлю ишлеп тебейриди.

Ара энди дуния даражагъа

Оборудованиябыз игиди. Илму тинтиулерибиз бла грантла кытханыбызны хайырындан аламы Швециядан, Германиядан, Кытайдан, бирси жердеде да огъарыда сагъынылган фондну эмда министрствону болушлуклары бла келтирирге онг тапханбыз.

Ишлерибиз бла халкыла аралы конференциялагъа, тыш кыраллагъа да чыгъабыз. Россейни белгили университетлери келечилери мында бола турадыла, сейир да этедиле. Санкт-Петербургда биринчи кере баргъаныбызда, ала да ийнанмагъан эдиле бизнича республикада быллай жумуш тамамланганына. Алгъаракыла анда дагъыда болгъаныбызда уа ала да уллу ышаныулук, хурмет бла да тубегендиле бизге.

Арада жыйырмадан аслам адам болабыз. Келлеп ишлегенибизде башчыбыз Светлана Хашированы кыйыны уллуду. Энди биз дуния даражагъа чыгъаныбызны хайыры бла мында НОЦ (миллет билим беруу ара) ачаргъа дегенлери да хычыуун кёрюнгенди.

Биз бардыргъан жангы тинтиуле жамаутны айныууна кышумчулук этедиле. Ала республикабызны, кыралыбызны да тамблагъа кюнюн байыкъландырылларына толусунлай ышанам.

-Биз билгендикен, насыллы анаса. Ишинги ауурлуугу юйге уа келтиремисе?

-Айтханымча, юйде мени ангылагъанлары жетишимли болурга да онг бередиде. Алайсыз, баям, ишлеялык тыюл эдим. Бир эксперимент бардырырга керек болсак, кече окуна кыалырга тошеди. Ол жаны бла, хау, тынч да туюлюду.

Сабийле да бирде бери арагъа келселе, хар не да сейр кёрюнюп, биз да химикле боллукъбуз, дейдиле. Алай мында кеп кылып, юйге терк баралмай, тансык болсала уа: «Керек туюлюду сени химиянг бизге, башха иш бла кюреширкибиз», -деп да ёпкедиле (кюледиде).

Алай эсе да, ишими сюеме, ауурлуугу юйге келтирирге уа - угъай. Анда мен бегирек келин эмда ана болурга кюрешеме. Сабийлени дерслерине болушам. Энди Тауламанда да школда химия предмет башланганды. Инара уа алыкъа гитчеди.

Бош заманым, ангылайсыз, кыалмайды. Ишиме кёлюм бла берилеме. Усталыгым бла байламлы кыйматлы литератураны, жангы затланы излерге сюеме. Биз да чыгъармачылык бла кюрешибиз дерчады. Аны ючюн манга мында хар не да сейирди.

-Арагъа жаш адамла уа келедиле?

-Келедиле. Алай а, билемисиз, асламысы мында кёпге дери кыалырга сыймейдиле. Жетишимли болур ючюн, окурурга, ишлерге керекди.

Баям, илму кеси сайлайды бу жол бла барлыкъланы. Нек дегенде ол алай сыйдам да туюлюду, абынырга да тошеди. Алай а кесинге ийнансанг, ышансанг эмда эрикмесенг, сауугъагъан, кыуандыргъан да этеди.

Ушакъны МОКЪАЛАНЫ Зухура бардыргъанды.

Энергетика

Аушигер ГЭС тапланады

«РусГидро» компанияны Кыбарты-Малкварда бёлюмюнден билдиргенлерине кёре, бу конледе Аушигер ГЭС-ни биринчи гидроагрегатына тынгылы ремонт этилип башланганды. Бу ишле бёлюмю производстволу программасына тийишлиликте бардырылдыла. «Гидроремонт-ВКК» компанияны специалистлери ай бла жарымны ичинде ток чыгарыуучу генераторну тозурагъан жерлерин жангытырыкъдыла, суу бла жалчыхан эмда отёчюлюучу системаларына да тынгылы кыарарыкъдыла.

Бёлюмю быйылгы ремонт программасыны чеклеринде жылны ахырына дери станцияда битеу да 88,5 миллион сом багъасы мадар этилликди. Жаз башына дери уа энта Кышхатауда, Бахсанда эмда Зарагизде ГЭС-леде биришер гидроагрегат жангытырыкъды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Финанса

Саугъагъа – темир ахчала

Россельхозбанкны Кыбарты-Малкварда бёлюмюнде (РСХБ) алтындан бла кюмюшден унутулмазлык эм инвестициялы темир ахчаланы тюрлю-тюрлюлерин сатып алырга онг барды. Ол санда Ата журтну кыоруулаучу кюнюне аламан саугъа этерге боллукъду.

Быйыл аланы санына иги да кышулганды. Жангыларыны арасында кюмюшден 999-чу пробасы – «Защитник Отечества», «Александр Суворов-2019», «Павел Нахимов-2019», «Пограничник», «Десантник» дегенча ахчала бардыла.

Андан сора да, алтындан бла кюмюшден ишленген «Георгий Победоносце» эм Зодиакны белгилери бла инвестициялы ахчалагъа да сурам уллуду. Аланы кёпле сауугъагъа берирге неда асырарга оладыла.

-Банкада ахчаланы кеп тюрлюсун табарга боллукъду. Ол шартха, коллекционерледен сора да, бир тюрлю хайыр тюрлюсуре излегенде да эс бурганлай турадыла, -деп билдиреди РСХБ-ны финансы рынокда операцияла бардырыу жаны бла службасыны таматасы Сарбашланы Бала.

Темир ахчаланы юсонден толду халарны Нальчикке РСХБ-ны баш офисине барып билирге боллукъду. Болмаса, электрон адресге кирип: (www.rshb.ru) окурурга неда бу телефон номерге селешип билирге боллукъду: **40-34-29**.

Кыармашыулук

«Биз жарашдыргъан полимерле медицинада, авиакосмосда эмда электроникада жаратдырыладыла»

Химия илмуланы кандидаты, КМКУ-ну «Прогрессив материалла эмда аддитив технологияла» арасыны полимерлени синтезлери бла байламлы бёлюмюню башчысы, тамата илму кыулукучу Курданланы Жанна олимпик жолунда алыкъа жаш специалистте санала эсе да, ол бардыргъан тинтиуле бююнлюкте бу жаны бла кюрешген кёлпеге сейирдиле.

Ол РФ-ни Правительствосуну стипендиясына тийишли кёрюлгенди, жети патентни эмда «Скопус», «Web of Science» базалагъа кирген изданияда басмаланган онюч статьяны авторду. ВАК-ны илму журналларында да аны отуздан аслам иши чыгъганды. Профессинал байрамыны аллында биз, анга тубеп, тутхан ишини, башха затланы юслеринден да ушакъ этгенбиз.

Раиса, анабыз Ольга да бизге биреуге хата этмезге, ким бла да кесинги ариу журютюрге туюндюргендиле.

Анамы юсонден энчирек айттырыкъ эдим. Жашырмайма, ол оруслуду. Алай а бизни тилибизге, адет-тёребизге, динибизге да сыймекликте ёсдоргенди. Аны ючюн анга ырызамы. Бююнлюкте бу затланы билмей, кыйналмайбыз.

Мен биринчи кере школга баргъан кюнюмде уа ол: «Сен неда окуйса, неда угъай. Билимни жолунда башхасы жокуду. Адам болурга, сыйгерлерни жарашдырыу бла кюреширге излерик эсенг а, биринчиси сайларыкъса», -дегенди. Аны бу сёзлерин бююн да унутмайма. Бусагъатда не аз да жетишим болдуналган эсем, ол ёз юйорюм, дагыда кыйын атамы бла анамы кыйынардыды, манга ышанмакълыкларыды.

-Сен республикада угъай, Россейде окуна ЗД-печатда хайырланылган суперконструкциялы полимерлени синтезлери бла байламлы биринчи диссертацияны жазгъан эмда кыоруулагъан алимсе. Анга не кёллендиргенди-илмуда жангычылыктымы огъесе химияны бу бёлюмюне сыймекликми?

-Билемисиз, школда окугъан заманымда анда-мында кир-кипчик төбелени кёрсем, анга жаным кыйналдып, эм алгъа КМКУ-гъа экология жаны бла киреме. Мени илмуга жолуму уа диплом ишими башчысы Малкыондуланы Юсюп (химия илмуланы доктору) болганды. Ол кезиде «Утилизация отвалных кеков (отходов) гидротеталлургического завода» деген тема бла кюрешгенме.

Ызы бола университетде 2014 жылда суперконструкциялы полимерлени эмда композит-

Хашированы башчылыкында жазгъанма кандидат диссертациямы. Алгъадан экология жаны бла бакалавриятны, аспирантураны да тауусханлыкыгъа, бу бёлюмде ишлерге сыйюп, химиядан магистратурагъа киргенме. Бу предметни школдан да иги билгенме. Репетиторлагъа журюмегенме. Кеси аллыма илму литератураны, интернетни хайырланганма.

Арада ишлей, диссертациямы хазырлагъанымда да, айтханымча, бизге алимлени асламысы ийнанмагъанды. Сагъынылган ыз (полимерлени жарашдырыу) бла кюреширге Перспектив тинтиуени фонду бла келишим этилгенденден сора эркинлик берилгенден да эсертейик. Андан сора да, тинтиулерибиз РФ-ни Илму эмда бийик билим беруу министрствосуну федерал целевой программасыны чеклеринде бардырыладыла.

Билемисиз, илму ишим бла кюреше, адамны кыолундан келмезлик затны жокълугуна ийнанганма. Жаланда кесинги аллында мурат эм борч сала билирге керексе. Кыйын эди, Россейде бу жаны бла бир жерде да тинтиуле этилмегенлери себепли литература да жоку.

Аны биягъы интернетде эмда тыш кыраллы авторлада излегенме. Алай эсе да, ала бу быллай болса, аны ызындан а ма муну этерге керекди деп жазып кыймайдыла. Алимле кеп затны да жашырадыла. Ма аны ючюн ангыламагъанымды артха, ол окуп кетген затларыма кыйтып, жангыдан кыталганма. Учхара кыйгъан темаларыма алай бла туюнгенме.

-Кертиди, кеси кёзо бла кёрмегеннге ийнаныргга кыйынды. Сиз, алимле, билген терминлерге туюннгенде да алай. Ара жарашдыр-

чыкъланды. Сёз ючюн, былтыр кыурагъан конференциябызга эки жюз адам келгенди. Быйыл а андан эки кереге аслам алим жазылганды. РФ-ни Илму эмда бийик билим беруу министрствосу бла этген келишимибизни тамамлагъанбыз. Энди Башкортостанны, Германияны, Узбекстанны компаниялары бла да ол ызда ишлерге деп турабыз.

Биз жарашдыргъан полимерлени медицинада, авиакосмос эмда кыоруулау промшленностылада, электроникада, электротехникада хайырландыла. Беспилотник, робот-комикадзе, самолётлагъа керекле да чыгъаргъанбыз. Этген затларыбыз адамланы саулыкъларына заран салмазына, сёз ючюн, полимерле куйген заманларында тютюн этип, солуну тиймазына кыйгъырабыз.

Алай кёрюнгенликке, ишимиз кыйын туюлюду. Жаланда аны сыйюп этерге керекди. Юйде аш хазырласак окуна, аны журюнгин бла жарашдырмасанг, татыусуз болады. Мында да алайды. Эсинги этген жумушунга толусунлай берсенг, жангы жетишимлеге чыгъаса.

-Мындан ары уа ара не бла кюреширкиди?

-Энди биз Россейли нефть эм химиялы кластерге кирирге деп турабыз. Шёндю аны санында алты айырмады вуз барды. Дагъыда 4Д-печатча полимерлени да чыгъарып башларыкъбыз. Илмуда алагъа «акыллы полимерле» дейдиле.

Андан сора да, полиэтилен-терефталат жарашдырылыкыбыз. Ол а не бла айырмалыды? Бу материал аберилени тышлагъанда (упаковка этерге) хайырланлыкыды. Биз кыурагъан полимерле бийик температуралы иссилкке бютюн чыдамдыдыла.

ЖАРСЫУ

Аз түбеген аурууладан кыйналганлагга ким болушур ?

Жаш анала Жолаланы Оксана эм Альбина Мизова бла иш бла байламлы танышханма. Ала РФ-ни Къырал Думасыны депутаты Ирина Марьяшха приёмга келген эдиле. Биринчини халарындан сёз бир кыйын аурууну юсюнден барганын аңгылаганма. Аны ата-анала сабийлерин керекли диетада тутар ючюн кредитле алып жашаганын юсюнден айтханы уа мени болмаганын сейрсиндиргенди. Ирина Евгеньевна, алы жарсыуларына тынгылап, эркин этгенден сора мен ала бла кысыха ушакъ бардырганма.

Оксана айтханга кёре, ала 2016 жылда фенилкетонуриядан кыйналганлагга болушукъга деп НКО кырагандыла.

- Бу аурууну не болганын кёпле билген да этмейдиле. Ол а адамны чархында аминокислотны алышынулары бузулганын бла байламлыды. Сёз ючюн, хар тууган сабийге аны болганын бла кыялганын ачыклаган тинтиу этдиле. Биогендикте Къабарты-Малкъарда андан 21 сабий эм да 4 абадан адам кыйналадыла, - деп билдиргенди Жолаланы Оксана.

Ол аурууну биринчи белгилери уа быладыла: терк-терк кысуу, сабийни сийдигинден бла этинден мугут ийис уруу, бютюн сиркиу неда кыарыусуз болуу. Жаш анала айтханга кёре, битеу бу затлагга эс бурургга керекди. Нек дегенде алыны эсмей кыйсанг, баланы хали болмаганын асыла кетеди эм аны андан кыйтарар амал жокъду.

Оксаны бла Альбинаны сабийлерине 10 жыл эм 1 жыл бла 10 ай болады. Ала бек кыаты диетада турадыла. Ансыз амал да жокъду. Алда сагынылган айтханга кёре, алагга деп сатып алган аш-суу бек багга турады. Алада белок жокъду. Нек дегенде ол адамны чархында фенилаланинни кёбейтеди. Ол а бу ауруудан кыйналганлагга ууду. Алы халлары осалгга айланады. Аз-аздан ала инвалидле болуп кыаладыла. Алайгга квалмаз ючюн

а саусузла витаминле эм тийишли гидролизатла бла жалчытылургга керекдиле. Алы уа жаланда сабий инвалидге саналган кезиуде, 14 жылына дери, бередила. Андан ары уа юйор аны кыйгысынын кеси кёрюрге керекди. Алай ол а бек уллу ауруукъду ахча жаны бла.

-Биз сатып алган унну 500 граммы 600 сом турады, 6 сосисканы 900 сомгга алабыз.

Альбина Мизова бла Жолаланы Оксана.

Кыялган ашарыкыла да ма алай багга турадыла. Жарсыугга, ашууну тамлагга деп хазырларгга да жарамайды. Аны себепли сабийге берилген пособие да толусунлай аш-суугга кыоратылады. Бир тюрлю кружокга жазылып жюрюрча онг да жокъду ахча кыйынлыккыны себепинден, - деп билдиргенди Оксана.

Гидролизат болмаган кезиуде ата-аналагга аны кеслерине сатып алыргга тошеди. Бир банканы багасы уа 8 минг сомдан атлайды. Ол а жаланда 4 юннег жетеди. Кесигиз сагыш этигиз, аллай ненчасы керек болады саусузгга бир айгга. Аны себепли республиканы таматалары аналары тилеклерин эшитселе, бек уллу сууаплык табарыкыдыла.

Альбина Мизованы сабийине эки жыл толмаганды. Ол айтханга кёре, ёшюн неда жалган сютно ашатылык мардасына ала гидролизатны 3 кереге аслам кыошуп бередила. Есе баргган

кыадарда бир кесек кёгет, жемиш да ашайды сабий. Алай аны да кёп угъай. Сёз ючюн, суткагга жаланда бир картош ашаргга болады. Экинчинин кыошаргга аз да жарамайды.

- Меникине бу диагнозну салганларында, республикада 4 айны ичинде гидролизат болмай турганды. Жарсыугга, реагентле да бек кытдыла. Аласыз а сабий тууганлай анализ этер онг жокъду. Бу диагнозну ычындырса уа, ахыры бек осалгга кетеди. Биз бу республикада жашагган 21 сабийни 18 жылларына дери кырал гидролизатла бла жалчытырын излейбиз. Алай оноуну хар субъект да кеси этеди, - дейди Альбина.

Инвалидликлерин аланы 18 жылларына дери сакларгга закон эркинлик береди. Алай КъМР-де алай буйрукъ этип, бу саусузлагга артык 4 жыл болушургга, нек эсе да, онг тапмайдыла. Жолаланы Оксана айтханга кёре, алыны тилеклерин эшитирге сюйген адам жокъду.

Алггаракыла ала Парламентде аз түбеген кыйын ауруула (орфаный) бла байламлы кенгешге да кыатышхандыла. Алай тилеклерине излеген жууапларын табалмагандыла. Депутатха приёмгга да ала кезиуде керек болушукъ излей келгендила.

Бу ауруу бла тууган андан иги болмайды. Аны жаланда тиийишли диета бла контрольда тутуп турургга керекди. Алайсыз сабийни акылына, санына да уллу заран тыошуп кыалады. Медицинада анга олигофрения, дейдиле. Арта аны тап халгга кыйтарар амал жокъду.

- Февральны ахыр юнюн Аз түбеген кыйын ауруулары халкыла аралы кюнюндо. Анга аталган Битеуроссей акция бу айны 22-де ётерикиди. Нальчикде ол «Родина» кинотеатрны аллында бардырылыккыды. Аны бла биз халккыны эсин алай ауруула бла байламлы жарсыулагга бёлюрге излейбиз, - деп билдиргенди Оксана ушагыбызны ахырында.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Соруу-жууап

Жангы министрлени кыаллай дипломлары бардыла?

Телевизоргга кыарал, Россейни жангы правительствосуну министрлери алгын-гыладан эсе « иги да билимлидиле» деп, кеп керезе эшиткенме. Ала не окъуу юйлене бошагандыла?

ТАУБОЛАТЛАНЫ М. Нальчик ш.

Министрлени жангы кабинетине киргенлени билимлери иги да бийикди. Тергеулеге кёре, правительствода 12 экономист, 6 инженер, ол санда тау инженер, 4 юрист, 2 устаз эмда 1 врач бардыла.

Министрледен кёллери кыошакъ билим алгандыла, Халкк мюлкюно бла кырал кыулуккуну россейли академиясыны (РАНХиГС) оноучу кадрланы хазырлаган бийик шкюлу магистратурасында окъугандыла, илму ишлерин да анда кыоруулагандыла. Сёз ючюн, Михаил Мишустин доктор диссертациясын анда кыоруулаганды. Жангы министрлени араларында юридический жаны бла билимлери болганда да аз тюрлюдөле.

Правительствогга киргенле бошаган вузла:

Премьер Михаил Мишустин: «Станкин» МГТУ.

1-чи вице-премьер Андрей Белоусов: МГУ. Вице-премьер Викторий Абрамченко: Красноярскни аграр университети.

Вице-премьер Юрий Борисов: Калининдеги суворов аскер училище, Пушкиндеги ПВО-ну радиоэлектроникасы жаны бла командирлени хазырлаган училище, МГУ.

Вице-премьер Дмитрий Григоренко: Кыобан кырал университети, Халкыла аралы предпринимательствону Кыобан институту.

Вице-премьер Дмитрий Чернышенко: «Станкин» МГТУ.

Вице-премьер Татьяна Голикова: Москваны Халкк мюлкюно Плеханов атлы институту.

Вице-премьер Марат Хуснуллин: Кыазанын финансы-экономика институту.

Вице-премьер Юрий Трутнев: Пермьдеги политехника институту.

Кыоруула министри Сергей Шойгу: Красноярскни политехника институту.

МИД-ни башчысы Сергей Лавров: МГИМО.

МНС-ни башчысы Евгений Зиничев: Санкт-Петербургну Бизнесни бла правону институту.

МВД-ни башчысы Владимир Колокольцев: СССР-ни МВД-сыны ВЛКСМ-ни 60-жыллыгы атлы бийик политика училище.

Транспорт министри Евгений Дитрих: МИФИ, Приватизация жаны бла бийик билим берген школ.

Табийгат байлыкыла министри Дмитрий Кобылкин: Уфаны нефть техника университети.

Узакъ Востокну айнытуу жаны бла министр Александр Козлов: Москваны Предпринимательлик жаны бла академиясы.

Уруну эмда социал кыоруула министри Антон Котляков: РАНХиГС, Самараны экономика академиясы.

Жарыкландыруу министри Сергей Кравцов: Москваны ачык педуниверситети, МГИМО.

Маданият министри Ольга Любимова: МГУ, ГИТИС.

Промышленность министри Денис Мантуров: МГУ, РАНХиГС.

Спорт министри Олег Матыцин: физкультураны институту, Пекинни спорт университети, РАНХиГС.

Саулык саклау министри Михаил Мурашко: Уралны медицина институту.

Энергетиканы министри Александр Новак: Норильскни индустриалы институту, МГУ.

Эл мюлк министри Дмитрий Патрушев: Управленианы университети.

Экономиканы айнытуу министри Максим Решетников: Пермьни кырал университети.

Финансла министри Антон Силуанов: Москваны финансла институту.

Илмуну министри Валерий Фальков: Тюменьни кырал университети.

Кызурулуш эмда ЖКХ министри Владимир Якушев: Тюменьни кырал университети.

Юстиция министри Константин Чуйченко: Ленинградны кырал университети.

Цифралы айныуу министри Максуд Шадаев: Москваны социал университети.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлаганды.

Башламчылык

Суугга сыймеклик сингдире

«РусГидро» компанияны Кыабарты-Малкъарда бёлюму сабийлеге деп жарашдырылган «Царица вода» деген жангы китап бла шагъырейлендиргенди. Аны чыгарыргга фитчелеге литератураны айнытуу бла кюрешген «Сабий китаны юю» деген фонд себеплик этгенди деп билдиргенди махкемеден.

Презентация юч жерде ётгенди: Нальчикде Мечиланы Кязим атлы республикалы сабий библиотекада, шахарны 18-чи номерли орта школунда эмда Атажукинону мектебинде. Алагга кыатышхан сабийле бу изданиада басмаланган сейрлик шартла бла танышхандыла, викториналагга, жомакыладан кыралган сахна номерлеге кыошулгандыла, назмула да окъугандыла.

Китапта Шимал Кавказдан башлап Колымагга дери тийреледе кёллени, сууланы кслеринден билдиреуле, суратла, жомакыла эмда таурухла басмаландыла. Компанияда айтханларына кёре, ала республиканы район эмда школ библиотекаларына 150 китап берирге дейдиле. Аны бла дагыда сабий конкурслада, школ

олимпиадала хорлаганланы эмда Сууну кюнюне бла #ВместеЯрче фестивалгга кыатышханланы саугылап турур умулдула.

Сагынылган фонд бла байлыккыда РусГидро 2012 жылдан бери кеп тюрлю сабий китап чыгарганды. Ол санда: «Суу – тёрели затда

сейрлик», «Хар нени да билирге сюеме», «Суучукъ, суучукъ, кыайдады сени юйонг?», «Жер тегерегинде орус байракъ бла» дегенлени эм башхаланы. Республикада библиотекалагга, школлагга, сабий махкемеге ала хакъсыз бериледила.

УЛБАСХАНЛАНЫ Мурат.

Дата

Куртланы кылыклары дайым кез туурада тутадыла

Элбрусну этеклеринде жашаганланы, ары солургыя келгенлени, ол тийреледе

Башийланы Омар.

Олег Остапов.

Игорь Комаров.

болган мюлк объектлени, турист базаланы, эллени да табийгъат кыйынлыкдан сакълар ючюн бир мадар этерге керек болганды. Ма алай бла кыралганды Терс-Кьолда кыар юзюлюге кыажу кюреш бардыргъан аскер маталлы отряд. Андан бери 35 жыл озганды.

Бюгюнлюкде ол кыоркыуусулук ючюн жууаплы болган тийреле Бахсан аузунда Нейтрино посёлкадан башлап Азаугъа дери 25 километрге созулады. Ма бу жерледе курт тюшерге кыоркыууларыны саны 40 жетедиле.

Ала дайым кез туурададыла, аз-аз энишге кетериле турадыла. Аны ючюн деп отрядны зенит сауутлары, пушкалары, шёндыю «Нурис» комплекси да бардыла. Дайым хазыр болуп турган топла сегиз жерде орналыдыла. Бек керек болгъанда хайырланган кечюрюучо установка, резерв сауутла да бардыла.

Курт тюшерге гузбалык улуу болган кезиуде кыарны артыкда кыалын жерлерине топладан 5-20 кере да атдырылады. Алай ол да кыоркыууну гитчелигине бла уллулугуна кере болады. Сёз ючюн, 1987 жылда жаланда бир кюнню ичинде 120-дан аслам кере атдырырга тюшгенди, сезоннга уа андан он кере аслам окъуна, - дегенди Шимал Кавказны хауа эмда башха геофизика болумланы тюрлендируу жаны бла аскер маталлы службасыны таматасыны орунбасары Будайланы Махмут.

Тынгысызлы жерледе кыарны кыалынлыктын «Чегем»

бла «Терскьол» метеостанцияла ёнчелегенлей турадыла. Ала 3040 эмда 2125 метр бийикликде орналыдыла. Кыарны кыалынлыкты жарым метрге жетгенде, тийишли мадарла башланадыла.

Отрядны ишлерин кыаты байламлыкда бардыргъан службалары бардыла. Аладан бири куртланы халларына кыараганлай турады. Битеу шартланы уа энчи станциягъа жибереди. Анда ишлегенле уа кыарны кыалайдан тюшюрсе тап боллугун белгилейдиле.

Ызы бла оператив кыауум сауутланы хазырлайды эмда ала бла керекли жерлеге атдырады. Куртну тюшеригини

«Терскьол» метеостанцияны ишчилери Байзуллаланы Светлана, Башийланы Фатима, Галина Новак, Болатланы Нина (башчысы), Елена Совейко.

юсюнден билдириу, тегерекни бегитиу бла кюрешген службаланы, МЧС-ни бла МВД-ны бёлюмлерини араларында бирге ишлеуно низамы шарт тохташдырылганды. Элбрусну излеу-кыутхарыу отряды,

канат жоллада энчи служба бла да байламлыккыла тап кыурадыдыла.

Хутуйланы Артур башчылык этген отрядха 24 адам киреди. Аланы асламысы ишлерини усталарыдыла. Куртланы халларына кыарап турган кыауумгъа бу ишде сынауу улуу болган Игорь Комаров, кыарны тюшюрю

Куртлагъа атдыруу барады.

алистлеге саналадыла.

«Чегем» метеостанциягъа кёп жылладан бери Болатланы Нина, «Терскьолгъа» уа Хаджиланы Диана таматалык этедиле. Специалистле Екатерина Розина, Башийланы Фатима, Байзуллаланы Светлана, водитель Рашид Тербулатов, башха ишчиле да жаланда махтаугъа тийишлидиле.

Алайды да, быыл да кыар жыйылыну кезиуу жетип келеди. Анга хазырлана, отряд, хар замандача, техникагъа тынгылы кыараганды, керекли ремонт этгенди. Дагъыда тау бийикликде кыарны кыалынлыктын билирча чыпынла орнатылгандыла, башха хазырлануу мадарла да этилгендиле.

Быйыл Минги тауну тийрессинде кыар аз жауганды, ол себепден куртну тюшюрючю сауутланы башлары жабылып турады. Алай арт жыллада хауа тюрленгенди, жаз башында кыар кёп жаууп кыалырга да болур. Кыалай-алай болса да, отрядны келечилери не кыйын болумда да кыоркыуусулукну жалчытырга хаппа-хазырдыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

ТУРИЗМ

Нарт уя маршрут унутуудан чыгъаргъа ушайды

Кёп болмай Орус география биригиуно «Альтаир» жаш тёлү клубуну эм «Хорламны волонтерлары» деген кымылдауу келечилери жараулау чеклеринде эмда Улуу Хорламны 75-жыллыгына жоралап Нарт уя тауну башына 999 метр бийикликке ёрлегендиле. Бу акция КъМР-ни Жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлону ишлери жаны бла мини-

стерствосуну бла «Альтаирни» байламлыкларыны чеклеринде жаш адамланы сынамларын ёсдюрюр муратда кыурадылганды. Эсге сала айтсак, айны ахырында ала Шау-Хуна аууш бла Кавказны немислиледен кыоруулагъанланы эсгертемесине тюшерикдиле.

«Хорламны волонтерлары» быллай акциягъа биринчи кере кыатышып, сынаудан жети-

шимли ётгенлери ючюн жаш туристлени санына кыошулгандыла. Ала тикледе, агъачда жюрюрге, команда бла ишлерге, от тиргизирге, аш этерге эмда башха кёп затха юйренгендиле. Жюрюген жерлеринде кир-кипчикни да жыйгандыла.

Республиканы ара шахарындан таугъа дери жаланда беш километр барды. Ол кеси да бирсилени араларында терк эсленеди. Аны башындан кыарасанг, Кавказ таула иги да жуук кёрюндедиле. Нальчик, Хасания, Акъ-Суу, Черек сууну ёзенлери кьол аяздадыла. Анга Кизиловка бла барылады. Маршрутну узунлугу эки жанына да он километрди, заман бла уа 4-6 сагъатны алады.

«Альтаир» клубну таматасы Мокъаланы Тенгиз айтханга кёре, Кизиловка бла Нарт уя Улуу Ата журт урушну кезиу-

леринде «Нальчик-Орджоникидзе» кыоруулау операция бардырылган жерлерине киргендиле эмда стратегиялы жерледе саналгандыла. Ол себепден алада биринчи кызыл аскерчилени ызы бла уа ууучлаучуланы кыарачуу пунктлары болганды. Урушдан сора бу тийреледе туристле эки аскерни да окъларын таба тургандыла.

Совет Союзну заманында таугъа элтген маршрутха школчула, солургыя келгенле эм башхала да тири жюрюгендиле. Кырал чачылгандан сора уа ол унутулганды, тегерекбашны кыалын агъач бийлегенди.

Былтыр «Альтаир» КъМР-ни Курортла эмда туризм министерствосуна турист маршрутну

жангыртуу жаны бла планны кыуаргъа болушханды. Анга кёре жолну маркировкасын келишдирирге, тап халгъа келтирирге, керексиз терекледен тазаларгъа, белгиле орнаттыргъа, шинтикле эм аяк жолла да салыргъа оноу этилгенди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Кьолдан устала

Кийизлеринде – Кязимни, Къайсынны да суратлары

Безюланы Маржан Бабугентде усталык этип келгенли иги кесек болады. Ол малкър тилден бла адабияттан дерсле береді. Алай элде чемерлиги бла да айттыгъанды. Ишден бош заманында кийиз, жамычы уругъа, жюнден башха затла да ктурашдырыгъа бек сюеди. Бу чыгар-

суймеклиги уа кийизлерине салгъан суратладан керюнюп турады. Аланы биринде ол Мечиланы Кязимни, аны гюрбежисин, таулары да суратлагъанды. Аны ол иши тюрлю-тюрлю конкурслада, кермючледе да кергюзтолгенди.

Энди ол кийиз Къарачай-Черкес Респуб-

позтни юйю-музейине саугъага бергенди.

– Бу усталыкыга мен кьарт анамдан юйренгенме, – дейди Маржан. – Ол кийиз ургъан заманда мен кезюмю кьакъмай кьарбагъа аны кьолларыны кьымылдагъанларына. Ыннам жюз жылдан артык жашагъанды. Ахыр кюнине дери да муркусуун кьоймагъанды.

Кязим хажини харким да таныгъан суратндагы бухар беркню да ол тикгенди. Акъылманни юсонден ол бизге кеп сейир хапар айтып болгъанды, иги кесек назмусун да келден билгенди.

Маржанга аны-муну эт деп тилегенле кепдюле, баш ишинден бош заманында ол жюнден кьол кьаппа, башха затла да эшеди, сабийни ундургууны аллына салырча кийизчикле да хазырлайды. Алагъа жомакъланы жигитлерини суратларын салады.

Бир жол анга тюбегенинде: «Сени фахмунг

барды, бу иш бла анда-санда кюрешмей, уллу болмагъан бир цех ачсанг а», – дегенинде, ол: «Мектепни, сабийлени кьоюп кеталлык туйюлме, ала манга багъальдыла, мени жашууму асламы ала бла ётгенди. Бу эки ишге мени жюрегим бирча тартады», – деп жууапплагъанды.

Маржан мектепде да кийиз этерге юйретген кружок ачханды. Бусагъатда ол кеси сюеген усталыкыга элден оналты кьызыккыны юйретеди. Чирик келно жагъасында жыл сайын бардырылгъан «Алтын кьол» фестивалыга да кьатышып, грамоталагъа, башха саугъалагъа да тийишли болады.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

мачылыгында, бурун заманладача, тайигъат боюланы, миллет накышланы хайырланыу жашырынлыкларына терен сингеди.

Малкър адабиятха

бликаны алгъыннгы президенти Эбзеланы Борисдеди. Ол аны кесини кабинетинде тагып тургъанды. Закий Къайсынны сураты бла кийизин а уста тишир-

Мелетхан эки жашын кеси ёсдюргенди, баш иеси кьыйын аруудан замансыз жашаудан кетгенден сора. Элде терек бахчасы – бек игиледен бири, андан кеп тирлик хазна адам да жыймагъанды. Алай жашла тогузунчу-онунчу класслада окьугъанларында, аналары арууду, эгечинден жукъгъан эди туберкулёз. Созулгъан багылыну юйюю тозуратды, алай Мелетхан а иги болмады. Энтта да

озду. Жашла билим алдыла. Хамит – кичиси – Москвага кетди ишлерге. Махти уа анасын кермей бир кюн да суймей эди жашаргъа. Хамит: «Алыкъа анабызны саулугу бек игиди. Экибиз да Москвада кюрешейик, мамагъа бир зат болса уа, терк окъуна жетербиз», – деди анга.

Алай ол унамады. Школда информатикадан устаз болуп ишлеп башлады. Юйдегиле

туйюлюдю», – деди келин.

Ол кюнден башлап юйге сууукълык кирди. Юч-тёрт айдан а тиширме юйюне кетди. Артха уа кьайтмады. Жаш тапханын эшитгенде, кьыйын ана билмегенча этип кьойду. Бир ингирде Махтиге: «Жашы, туйюшгенибиз-урушханыбыз болмагъанды, бар, Рита бла сёлеш, жашаууну бузма», – деди.

Ол: «Бир бирге ышаныу, ийяныу болмагъан жерде жашау да кьуралмаз», – деп жууапплады. «Да, ол ышанмазча, элгенирча, сен не зат этгенсе? – деди Мелетхан. – Мен ол заманда кьаты аругъан эдим да, асыры жарсыгъандан урлагъан эдинг ахча. Манга болушур ючюн! Гоняхлыса деп айтмаймы.

Артха кьайтардык капегине дери, бир адамны жиятмагъанбыз – улутмагъанбыз, нек кьачады да сора бизден, нек жийиргенеди? Ол заманда мен арууумдан ёлюп кьалсам иги боллукъ эди, быллай хапар ызынгдан созулгъандан эсе», – деп, ахтынды Мелетхан.

Школда устазла Махти жанлыдыла. Акъылбалык болмагъан заманында этген иши ючюн адамны терслерге жарамайды, дедиле. Рита уа жолда-кьолда эрин керсе, анга кез-кьаш бермейди. Айырылгъанларындан сора алиментлеге сюдге берди.

Мелетхан: «Къайда абынырыгъынны билмейсе да... кер ол бизни келинни сюдлеге кирип айланганын. Ансыз а биз сабийибизге кьарарык туйюлюбюзмю?» – деп, сейир этди. Алай ол не кьыйын анасын, не Махтин жашыны кьатына кьыймайды. Кьынгыр адамны неси да кьынгыр болады.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Бушуу

КАРДАНОВ Мухамед Муказирович

7 февральда «Советская молодёжь» газетни баш редактору, КъМР-ни сыйлы журналисти, КъМР-ни бла РФ-ни культурасыны сыйлы кьуллукъчы Мухамед Муказирович Карданов кьысха заманын арууп ауушханды.

Ол 1954 жылны 28 мартында Заюковада туугъанды. КъМКЪУ-ну химия-биология (1976 ж.), эсеплеу-экономика (1988 ж.) факультетлерин, Кисловодскда Экономиканы бла правону институтун (2000 ж.) бошагъанды.

Университетде окьугъан заманында жамауат ишге тири кьатышханды – студпрофкомну асламы культура ишле жаны бла комиссиясына башчылык этгенди, миллет тепсеулени ансамблине жюрегенди. Ючюнчю курсда аны университетни клубуна башчысына да салгъандыла.

Ма мында жаратылгъан эди биринчи факультетле аралы фестиваль. Арта ол жыл сайын бардырылуучу «Студент жаз башына» айланганды, КъМКЪУ-ну клубу уа 70-чи жыллада Нальчиккы аты айтылгъан маданият аралындан бири болгъанды.

Профессионал ишин Мухамед Муказирович комсомолда башлагъанды – Ленинчи райкомну инструментору, обкомну лектору, лектор къауумну таматасы болуп. 1984 жылны октябринде уа

ВЛКСМ-ни обкомуну башчылары бла КПСС-ни обкомуну пропаганда бөлөмюне кергюзтюлеру бла «Молодёжканы» редакторуна салынады да, ол кьуллукъда 36 жыл чакълы ишлейди. ВЛКСМ-ни Ара Комитетини, РФ-ни Жалынчакъсыз профсоюзларыны федерациясыны сыйлы грамоталары бла саугъаланганды, РФ-ни Журналистлерини союзуну грамотасына бла «Профессионал биригуноу аллында кьыйыны ючюн» деген сыйлы белгисине тийишли керюлгенди.

Мухамед Муказирович Карданову жарык сыфаты аны ишчи негерлерини бла шухларыны жюреклеринде ёмюрлеге сакъланырыкъды.

Къабарты-Малкър Республиканы Культура министрствосу, «КъМР-Медиа» ГКУ, КъМР-ни Журналистлерини союзу, «Советская молодёжь», «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалэ», «Заман», «Горянка» республикалы газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы редакцияларыны, «КБР-инфо» информация агентствону, «Къабарты-Малкър» ВТК-ны, «Эльбрус» китап басманы, «Тетрограф» ООО-ну коллективлери **КАРДАНОВ Мухамед Муказирович** ёлгенине уллу бушуу этгенлерин билдиредиле эмда аны жууукъларына бла ахлуларына кьайгы сёз бердиле.

«Заман» газетни редакциясыны коллективи «Советская молодёжь» газетни баш редактору **КАРДАНОВ Мухамед Муказирович** ёлгенине уллу бушуу этгенин билдиреди эмда аны жууукъларына бла ахлуларына кьайгы сёз береди.

Спорт

Минги тауда – Россейни кубогу

Бюгонлюкде Минги тауда Россейни тау-лыжа спортдан кубогуну 4-чю эм 5-чи кезиулеру бардырыладыла. Эришуиле слалом эм слалом-гигант дисциплиналада кьуралгъандыла. Алагъа кьатышыргъа заякваланы кьыралны 13 регионундан 120 спортчу ийгенди.

Эришуиле баргъан кезиуде «Курорт Эльбрус» биригуноу канат жоллары алгынча ишлерикдиле. Кубокну Россейни тау-лыжа спортдан федерациясы эмда лигасы Къабарты-Малкърны тау-лыжа спортдан бла сноуборддан федерациясыны эмда Эльбрус районну адми-

нистрациясыны болушлукълары бла кьурайдыла. Ала 10 февральда бошаллыкъдыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Газет-окуучу

Атлары тохташдырылганды

Бу суратны алгараакда басмалаганбыз. Анда жаланда бир адамны аты белгили эди. Кьалганларын газет окуучуларыбыз танырла деп ишанганбыз. Кертиси бла да, алай болду: аланы билип, бир ненча жерден селешдиле.

Ол санда Кенделенден Төппеланы Сакинат эм Жангы Малкьардан Отарланы Аминат. Ала айтханга кере, олтуруп турган эр кишиле кенделенчиледиле. Сол жанындан биринчи **Доттуланы Махаметди**, аны онг жанындагы уа **Махийланы Мурат**.

Аны инбашына кьолун салып турган тишируу **Беткараланы Бийгьатды**. Кеси Отарланы кьызларды. Аны онг жанындагы тиширууну **Атабийланы Сапинагьа** ушатадыла.

Экинчи тизгинде сол жанындан биринчи тиширууну аты белгисизди. Аны кьатындагы эр киши уа **Доттуланы Хасанын жашы Назирди**. Аны кьолундагы Урунууну кечюучу кьызыл байрагьыды. Аны Социалист эришиуде ахшы керьмдюле кьргозтген ишчи кьауумлагьа берип болгандыла.

Кьыргыздан Дмитриевка элден келген таулулада аллай юч байракь бар эди. Аладан бирди Назирни кьолундагыды. Экинчисин Акь-Суугьа элтгендиле деп эшитгенме. Ючюнчю байракьдан хапарыбыз жокьду.

Назир да кенделенчи. Аны онг жанындагы уа **Атабийланы Разият** болур. Анга ушатадыла. Андан сора баргьан а **Айшаланы Ногьаны кьызы Бийчеди**. Кьыйрадыгыны да

аты тохташдырылмаганды.

Ючюнчю тизгинде сюелген эр кишиле уа **Аталаны Азгорну жашы Хусей** бла **Доттуланы Батокьаны жашы Хасанды**. Ахыргьы да кенделенчиди.

Хусейни юсюнден айтханда,

Төбен Холамда туугьанды. Анда жашагьанды. Урушну кезиуунде, аскерге чакьырылып, Берлинге дери барып кьайтханды. Азияны да сынагьанды. Анга 103 жыл толгьанды. Урванда жашайды.

Суратдагыланы, андан сора сау жашагьанлары болмаз. Аллаа аргы дунияларын жаннет этсин.

ОСМАНЛАНЫ Хьйса.

Банк

Кезиулю эл мюлк ишлеге - 500 миллион сом

Былыр Россельхозбанкны Кьабарты-Малкьарда бөлөмю (РСХБ) аграрийлеге кезиулю ишлерин бардырырга жылгьа беш процентден көп төлөмөзча ставка бла 500 миллион сом кредит бергенди. Быйыл а 5 миллион сом бөлгенди. Андан сора да, бюнюлюкде 60 миллион сом алырча төрт заявкагьа кьарала турады. Саулай айтханда, быйыл финанс учреждение энтта да 500 миллион сомдан аслам берир муратлыды.

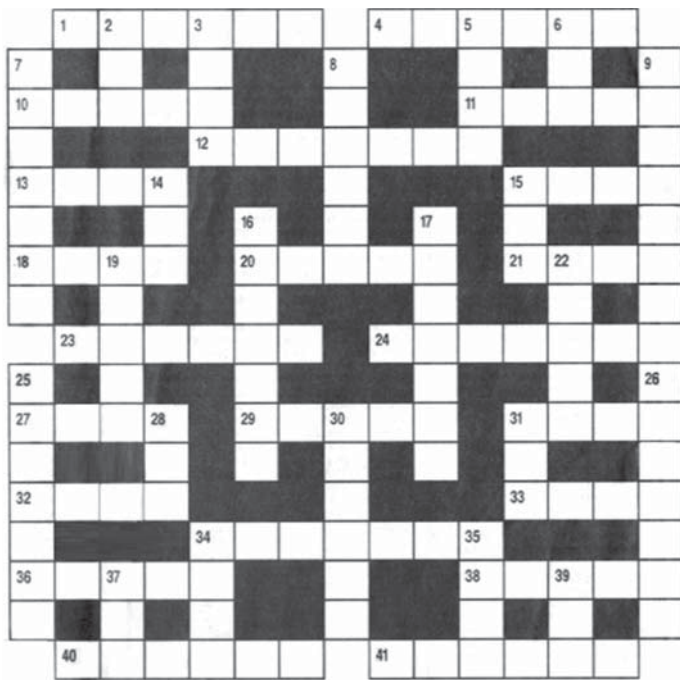
Энкуючю көбюсюнде эл мюлк предпримтияла, элчи-фермер мюлкле эм энчи предпринимательле ырысхы-техника кьольайлыкьларын игилендирирге, отлукь, семиртгичле, запчастыла, урлукьла эмда башха затла алыргьа кьоратадыла.

Россельхозбанк эл мюлк бөлөмде кезиулю сабан ишле заманында тамамларына улуу эс бурады эм кредитни хайырланыу хар кимге файдалы болурча программаланы жашауда бардырады. - деп билдиреди РСХБ-ны гитче эм орта бизнес жаны бла ишлеген бөлөмюню таматасы Залим Алоков.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Багьалы акь жылтырауукь таш. 4. Кеч кьобуучу. 10. Проза чыгьарма. 11. Хар муслиманнга ол борчду. 12. Суугьа кирсенг, кесине тартхан жер. 13. Заманны өлчөми. 15. Жашаулу адам. 18. Бир адамда энчилик. 20. Исламда санга тюшгөн хайырдан жарлылагьа бөлюнюрге керекли юлюш. 21. Гьржынлыкь. 23. Жарлыгьа, байгьа да бек керек зат. 24. Жомакьдан келген, аманлыкь бла кюрегшген ынна. 27. Назмуу Шауаланы .... 29. Аман кьылыкьлы адам. 31. Айтхылыкь халкь жырчыбыз. 32. Аны бла гитче сабийлени кьоркьутадыла. 33. Тахта көгет. 34. Бир бирге жюрек бла байланыу. 36. Мексикада индей халкьны адамы. 38. Кюндюз ашдан айырылыу ай. 40. Юйюрге бир бирни арасында ол бек керекди. 41. Кезлеу.

ЁРЕСИНЕ: 2. Нарт эпосда аллай аты бла тау барды. Ат да болады. 3. Кьумалы байтал. 5. Табийгьат бояу. 6. Гитче кьызыл көгетли терек. 7. Игилик. 8. Ашаргьа жарагьан ханс. 9. Эркинлик. 14. Аны бла келеди кьылыкь дейдиле. 15. Кьолоай. 16. Эришиуде хорлатуу. 17. Улөкьугьа алай да айтадыла. 19. Адамны айырылмагьан нөгери. 22. Затха ургьанда не жыгьылгьанда ачыгьан жеринде теринги тюбюнде жыйылган кьан. 25. Затны ачыкь, туура этюу. 26. Кьумалы ат. 28. Малкьарлы суйген ол жерди. 30. Бир кьадар белгилеген заман. 31. Сабийни иши. 34. Ал билим берген жер. 35. Патчахны бегимин айтып кьычыргьан адам. 37. Эрттен. 39. Юйю чырагы.

ГАЗЕТНИ 11-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 7. Кенделен. 8. Самосвал. 10. Искусство. 11. Орман. 13. Дырын. 15. Сууукь 18. Тюшлюк. 20. Стакан. 21. Лахорчу. 22. Инна. 23. Рчал. 25. Радмила. 27. Ханифа. 2. Талгьр. 29. Экран. 32. Садакь. 34. Акьбаш. 35. Ариулануу. 36. Чыкьырдау. 37. Жууургьан.

Ёресине: 1. Кегьорчюн. 2. Келин. 3. Черкес. 4. Жантакь. 5. Комод. 6. Сандыракь. 9. Асну. 12. Атлантида. 14. Ырахатыкь. 16. Урходук. 17. Украина. 19. Клара. 20. Сурат. 24. Жаналгьыч. 26. Чырахтан. 29. Экипаж. 30. Роль. 31. Нансук. 33. Кьуара. 34. Ауруу.

Учредительле: Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЬЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
ТРАМЛАНЫ Зуухра,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияларни 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагьа "КьМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шаар, Ленин аты проспек, 33

Номерге графике кере 19.00 сагьатда кьол салынады. 20.00 сагьатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЬАРГЬАНЛА:

Османланы Хьйса - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия, Кучукланы Сафият - жууаплы секретары орунбасары; Геляланы Валя - (1,2,10,11-чи бетле), Баллиланы Феруза - (9,12-чи бетле), Зезаланы Лида - (3,4-чю бетле) - корректорла.

Тиражы 1432 экз. Заказ № 97
Багьасы 15 сомду.

РЕДАКЦИНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шаар,
Ленин аты проспек, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru